EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 27.4.2005
KOM(2005) 172 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO

Perusoikeuskirjan noudattaminen komission lainsäädäntöehdotuksissa

Menetelmä järjestelmällistä ja tiukkaa valvontaa varten

KOMISSION TIEDONANTO

Perusoikeuskirjan noudattaminen komission lainsäädäntöehdotuksissa

Menetelmä järjestelmällistä ja tiukkaa valvontaa varten

I Johdanto

1. Komissio päätti 13 päivänä maaliskuuta 2001[1], että kaikkien komission hyväksyttäviksi tulevien lainsäädäntöehdotusten ja säädösten laadintavaiheessa tarkastetaan tavanomaisten menettelyiden mukaisesti ennalta niiden yhteensopivuus Euroopan unionin perusoikeuskirjan[2] kanssa. Se myös päätti, että perusoikeuksiin erityisesti liittyvissä lainsäädäntöehdotuksissa ja säädöksissä esitetään muodollinen yhteensopivuutta koskeva julistus johdanto-osan kappaleessa, jossa todetaan perusoikeuskirjan noudattaminen[3]. Lainsäätäjä sisällyttää nyttemmin säädöksiin järjestelmällisesti kyseisen johdanto-osan kappaleen.

2. Tätä nykyä käytäntönä on käsitellä perusoikeuksia komission sisäisillä lausuntokierroksilla. Joissakin tapauksissa komissio on ottanut esiin lainsäädäntö-ehdotustensa yhteensopivuuden perusoikeuskirjan kanssa niiden perusteluosassa (esimerkiksi vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen alalla). Monissa muissa tapauksissa johdanto-osan kappale on kuitenkin ainoa osoitus perusoikeuksien noudattamisen valvonnasta.

3. Komissio on lisäksi ottanut käyttöön politiikan laaja-alaisessa suunnittelussa uusia välineitä, erityisesti vaikutustenarvioinnin. Kaikkiin komission merkittäviin aloitteisiin ja etenkin lainsäädäntöaloitteisiin on liitettävä arviointi niiden todennäköisistä vaikutuksista. Komissio on päättänyt, että vuodesta 2005 lähtien kaikille sen vuosittaiseen lainsäädäntö- ja työohjelmaan sisältyville lainsäädäntöehdotuksille ja tärkeimmille poliittisia toimintalinjoja määrittäville ehdotuksille tehdään vaikutustenarviointi[4].

4. Lisäksi perusoikeuskirja on sisällytetty Euroopan perustuslaista tehtyyn sopimukseen, joka allekirjoitettiin 29 päivänä lokakuuta 2004.

---

1 SEC(2001) 380/03.

2 Euroopan parlamentin puhemies, neuvoston puheenjohtaja ja komission puheenjohtaja antoivat perusoikeuskirjaa koskevan juhlallisen julistuksen 7 päivänä joulukuuta 2000 (EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1). Se muodostaa – pienin muutoksin – toisen osan Euroopan perustuslaista tehtyyn sopimukseen, joka allekirjoitettiin 29 päivänä lokakuuta 2004 (EUVL C 310, 16.12.2004, s. 1). Perusoikeuskirja ei ole oikeudellisesti sitova. Siinä kuitenkin esitetään perusperiaatteet, joista oikeuskäytäntö on tehnyt sitovia yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita.

3 Kyseinen johdanto-osan kappale, sellaisena kuin se on asiakirjassa SEC(2001) 380/3, kuuluu seuraavasti: ”Tässä säädöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina”. Tarvittaessa voidaan lisätä toinen virke: ”Tämän säädöksen tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että oikeutta XX täysin kunnioitetaan ja/tai YY periaatteen soveltamista edistetään (Euroopan unionin perusoikeuskirjan XX ja/tai YY artikla)”.

4 Ks. komission työohjelma vuodeksi 2005, KOM(2005) 15 lopullinen.

5. Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen tässä tiedonannossa esitetään menetelmä, jolla voidaan tehokkaasti panna täytäntöön perusoikeuskirja komission lainsäädäntöehdotuksissa. Menetelmällä on kolme tavoitetta:

– annetaan komission yksiköille mahdollisuus valvoa järjestelmällisesti ja tiukasti kaikkien asiaan liittyvien perusoikeuksien noudattamista lainsäädäntöehdotuksia laadittaessa;

– annetaan komission jäsenille ja erityisesti perusoikeuksia, syrjinnän torjumista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia käsittelevälle komission jäsenten ryhmälle mahdollisuus seurata valvonnan tuloksia ja edistää perusoikeuksia korostavaa ajattelutapaa;

– tuodaan paremmin muiden toimielinten ja suuren yleisön tietoon tuloksia komission suorittamasta perusoikeuksien valvonnasta. Komission on näytettävä hyvää esimerkkiä, jolloin se voi myös valvoa uskottavasti ja auktoriteettina perusoikeuksien noudattamista kahden lainsäädäntövaltaa harjoittavan elimen toiminnassa.

II Perusoikeuksien noudattamisen järjestelmällinen valvonta yksiköissä aloitteita laadittaessa ja sisäisillä lausuntokierroksilla

6. Menetelmän keskeisenä tavoitteena on antaa komission yksiköille mahdollisuus tarkastaa järjestelmällisesti ja tiukasti, että komission lainsäädäntöehdotusten laadinnassa noudatetaan kaikkia asiaan liittyviä perusoikeuksia.

7. Tällainen tarkastus tehdään jo luonnosta laadittaessa asiasta vastaavassa yksikössä ja erityisesti sisäisen lausuntokierroksen yhteydessä, jolloin oikeudellinen yksikkö tutkii perusoikeuksien noudattamisen olennaisena osana laillisuuden valvontaa. Tämä vastaa 13 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyssä komission päätöksessä hyväksyttyä lähestymistapaa, jonka mukaan komission lainsäädäntöehdotuksia laadittaessa on tarkistettava niiden yhdenmukaisuus perusoikeuskirjan kanssa tavanomaisin menettelyin.

8. Tämä lähestymistapa säilytetään periaatteessa. Perusoikeuksien noudattaminen komission toimissa on yksi keskeisistä näkökohdista toimien perustuslain mukaisuutta tarkasteltaessa; ja sen on säilyttävä olennaisena osana laillisuuden valvontaa yleensä. Ei vaikuta tarpeelliselta eikä asianmukaiselta ottaa käyttöön uusia hallinnollisia rakenteita tai menettelyitä laillisuuden valvontaa varten.

9. Jotta sisäisellä lausuntokierroksella harjoitetusta valvonnasta saataisiin käytännössä tiiviimpää ja järjestelmällisempää, perusoikeudet tuodaan vielä paremmin esiin kahdessa tärkeässä asiakirjassa, jotka toimitetaan yhdessä lainsäädäntöehdotuksen kanssa:

– vaikutustenarviointi, johon olisi sisällytettävä mahdollisimman täydellinen ja tiivis selvitys ehdotuksen eri vaikutuksista yksilönoikeuksiin (ks. III osa);

– perusteluosa, johon olisi joissakin lainsäädäntöehdotuksissa sisällytettävä perusoikeuksien noudattamisen oikeudellisia perusteluja käsittelevä jakso (ks. IV osa).

10. Vaikutustenarviointi ja perusteluosa *täydentävät toisiaan* tämän menetelmän puitteissa.

11. Vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on antaa komission yksiköille aloitteen kehittämisen ensi vaiheista lähtien täydellinen käsitys sen vaikutuksista – harkituista eri vaihtoehdoista riippuen – yksittäisten ihmisten ja ryhmien oikeuksiin.

12. Vaikutustenarvioinnin tarkoituksena ei sitä vastoin ole tehdä oikeudellista tarkastelua eli oikeudellista arviota vaikutuksista, niin että otetaan huomioon perusoikeuskirjan, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja oikeuskäytännön vaatimukset. Oikeudellinen tarkastelu edellyttää erityistä ammattitaitoa, ja se on tehtävä lainsäädäntöluonnoksen myöhemmässä vaiheessa. Se on mahdollisuuksien mukaan tehtävä ensimmäisen kerran asiasta vastaavassa yksikössä ja sen jälkeen sisäisellä lausuntokierroksella, jolloin siitä vastaa virallisesti oikeudellinen yksikkö; tarvittaessa se on mainittava tiivistetyssä muodossa perusteluosassa jäljempänä (IV osassa) esitettyjen sääntöjen mukaisesti, jotta se saisi näkyvyyttä.

13. Vaikutustenarvioinnista tulee näin ollen keskeisen tärkeä väline, jonka avulla *valmistaudutaan* lopulliseen oikeudelliseen valvontaan perusoikeuskirjan noudattamisen suhteen: se tarjoaa asiasta tietoa muttei korvaa kuitenkaan valvontaa[5]. Jos oikeudellisessa valvonnassa tulee esiin vakavia kysymyksiä, niihin perustuvat päätelmät olisi esitettävä perusteluosassa.

14. Tämä lähestymistapa on sitäkin perustellumpaa, kun otetaan huomioon, että vaikutustenarviointia ei tehdä kaikille lainsäädäntöehdotuksille[6] ja että perusoikeuksiin liittyvät ongelmat tulevat toisinaan esiin vasta joko yksityiskohtaisissa täytäntöönpanosäännöksissä tai jonkin säädöksen hyvin erityisissä säännöksissä, eikä niitä ole voitu havaita vaikutustenarvioinnissa.

15. Asiasta vastaavan yksikön on lisäksi huolehdittava siitä, että oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosasto osallistuu sisäiseen lausuntokierrokseen, jos ehdotukseen todennäköisesti liittyy perusoikeuksia koskevia kysymyksiä, erityisesti vaikutustenarvioinnin perusteella. Vastaavan yksikön on myös huolehdittava siitä, että ulkosuhteista vastaava pääosasto otetaan mukaan, jos ehdotuksella saattaa olla vaikutuksia kolmansien maiden kansalaisten perusoikeuksiin unionin ulkopuolella.

16. Asetuksiin tai päätöksiin, jotka komissio antaa suoraan perustamissopimuksen nojalla tai täytäntöönpanovaltuuksiensa nojalla ja komiteamenettelyissä, voi myös sisältyä perusoikeuksiin liittyviä näkökohtia. Myös näiden säädösten valmistelu edellyttää sisäistä lausuntokierrosta, jolla voidaan valvoa, noudatetaanko niissä perusoikeuskirjaa edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Lainsäädäntöehdotuksista poiketen komission asetuksiin tai päätöksiin ei sisälly perusteluosaa tai niille ei välttämättä tehdä vaikutustenarviointia; sellainen voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti tehdä, jos asiasta vastaava yksikkö katsoo, että se on perusteltua

---

5 Komissio on jo tuonut esiin, että vaikutustenarviointi on vain päätöksenteon apuväline, jolla ei korvata poliittista arviointia (ks. tiedonanto KOM(2002) 276 lopullinen, 5.6.2002, s. 3). Arviointia on kuitenkin pidettävä keskeisenä tukena oikeudelliselle tarkastelulle, joka komission yksiköiden on tehtävä, etenkin sisäisen lausuntokierroksen yhteydessä.

6 Sellaisiakin aloitteita, jotka eivät ole komission lainsäädäntö- ja työohjelmassa, voidaan sisällyttää niihin aloitteisiin, joille on tehtävä vaikutustenarviointi.

säädöksen ennakoitujen vaikutusten vuoksi ja lainsäädäntöpuitteet mahdollistavat sen.

III Perusoikeuksien huomioon ottaminen vaikutustenarvioinnissa

17. Vaikutustenarviointi on väline, jota komissio on käyttänyt vuodesta 2002[7]. Sen perustavoitteena on korvata nykyinen käytäntö, jossa vaikutustenarviointeja tehdään tietyillä aloilla sisällyttämällä vaikutustenarvioinnit yhteen yleisvälineeseen, jota sovelletaan kaikille aloille ja joka kattaa taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristövaikutukset. Komissio antoi lokakuussa 2004 kertomuksen[8], jossa arvioitiin välineestä saatuja ensimmäisiä tuloksia ja esitettiin toimenpiteitä sen kehittämiseksi. Kertomuksen perusteella on laadittu vaikutustenarviointia koskevat uudet suuntaviivat, joita ryhdytään soveltamaan lähiaikoina. Suuntaviivoihin sisältyy luettelo uusista vaikutuksista, jotka on otettava huomioon arvioinnissa[9].

18. Jotta perusoikeudet voitaisiin ottaa paremmin huomioon, vaikutustenarviointia koskevissa uusissa suuntaviivoissa on lisätty huomioon otettavien vaikutusten luetteloon lisäkysymyksiä, jotka liittyvät erityisesti perusoikeuksiin. Näin voidaan saada kattava kuva perusoikeuksiin liittyvistä vaikutuksista sekä analysoida vaikutusten oikeasuhteisuutta niiden soveltamisalaan ja laajuuteen nähden.

19. Luettelossa on kolme ryhmää: taloudelliset, sosiaaliset sekä ympäristövaikutukset. Sen sijaan, että luotaisiin neljäs erillinen ryhmä perusoikeuksille tai alaryhmä sosiaalisten vaikutusten ryhmään, perusoikeuksiin liittyvät lisäkysymykset on sisällytetty käytössä oleviin kolmeen ryhmään ottaen huomioon niiden yhteydet luettelossa jo esitettyihin tekijöihin. Syynä tähän on se, että perusoikeuskirjaan sisältyvät perusoikeudet ovat hyvin moninaisia ja koskevat kaikkia aloja. Esimerkiksi vaikutukset omistusoikeuteen tai oikeuteen harjoittaa liiketoimintaa tai ammattia on helpompi havaita ja arvioida taloudellisten vaikutusten ryhmässä. Samoin sosiaalisiin oikeuksiin liittyviä kysymyksiä olisi käsiteltävä sosiaalisten vaikutusten ryhmässä. Perusoikeuksia käsittelevän neljännen ryhmän käyttöönotto voisi aiheuttaa arvioinnin tekijälle tarpeetonta toistoa sen sijaan, että voitaisiin keskittyä käytännön vaikutuksiin, jotka voivat osoittautua merkittäviksi näiden oikeuksien kannalta. Alaryhmän luominen sosiaalisten oikeuksien ryhmään ei toisi oikealla tavalla esiin perusoikeuskirjaan sisältyvien sosiaalisten, taloudellisten ja poliittisten oikeuksien monimuotoisuutta eikä niiden välistä tasapainoa.

IV Perusoikeuksien huomioon ottaminen perusteluosassa

20. Joidenkin komission viimeaikaisten lainsäädäntöehdotusten perusteluosassa on jo tarkasteltu suhteellisen yksityiskohtaisesti perusoikeuksien noudattamista. Käytäntöä ei kuitenkaan sovelleta järjestelmällisesti kaikkiin ehdotuksiin, joissa on perusoikeuksiin liittyviä kysymyksiä ja joihin komissio on sisällyttänyt perusoikeuksien noudattamista koskevan johdanto-osan kappaleen 13 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen mukaisesti. Vaikuttaisi myös olevan tarpeen, että suuntaviivoissa vastataan kysymykseen, *mihin lainsäädäntöehdotuksiin* on sisällytettävä perusoikeuskirjaa koskeva johdanto-osan kappale.

---

7 Komission tiedonanto vaikutustenarvioinnista, KOM(2002) 276 lopullinen, 5.6.2002.

8 SEC(2004) 1377.

9 Luettelo korvaa asiakirjan SEC(2004) 1377 liitteessä II olevan luettelon.

21. Maaliskuun 13 päivänä 2001 tehdyssä komission päätöksessä säädetään johdanto-osan kappaleen sisällyttämisestä lainsäädäntöehdotukseen silloin, kun *sillä on erityinen yhteys perusoikeuksiin.* Sitä ei kuitenkaan – perustellusti – päätetty soveltaa järjestelmällisesti, toisin kuin toissijaisuusperiaatetta koskevaa johdanto-osan kappaletta. Tarkkojen ohjeiden antaminen ei vaikuta mahdolliselta eikä suotavaltakaan. Yksikköjen on löydettävä oikea tasapaino: toisaalta on vältettävä johdanto-osan kappaleen rutiiniluonteista käyttöä ja toisaalta on oltava valppaana, jotta kaikki perusoikeuksien noudattamiseen liittyvät vakavat kysymykset otetaan huomioon.

22. On kuitenkin mahdollista laatia kaksi perustetta, jotka eivät sulje toisiaan pois ja jotka ohjaavat käytäntöä. Perusoikeuskirjaa koskeva johdanto-osan kappale on perusteltu seuraavissa tapauksissa:

– jos vaikutustenarvioinnista saatujen tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että lainsäädäntöehdotukseen sisältyy jokin perusoikeuden *rajoitus*, joka on perusteltava perusoikeuskirjan 52 artiklan[10] mukaisesti; sama koskee tilannetta, jossa on kyse suorasta tai epäsuorasta eriarvoisesta kohtelusta, joka edellyttää perustelua yleistä yhdenvertaisuutta ja syrjinnän torjumista koskevien periaatteiden perusteella;

– jos lainsäädäntöehdotuksella pyritään *panemaan täytäntöön* jokin erityinen perusoikeus tai *edistämään* sitä.

23. Lisäksi olisi hyvä laatia sääntö, jonka mukaan vastedes aina kun kyseessä on lainsäädäntöehdotus, joka sisältää perusoikeuskirjaan liittyvän johdanto-osan kappaleen, sen perusteluosaan on lisättävä kohta, jossa lyhyesti esitetään syyt, joiden perusteella voidaan todeta, että perusoikeuksia on noudatettu.

24. Tällainen sääntö palvelee kahta tarkoitusta:

– Komissio esittää tällä tavoin julkisesti, että se on tarkastellut oikeudellisesti perusoikeuskirjaan sisältyvien määräysten noudattamista kaikkien sellaisten lainsäädäntöaloitteiden yhteydessä, joihin liittyy näitä oikeuksia koskevia vakavia kysymyksiä. Näin komissio välttää aiemmin esitetyt moitteet siitä, että se vain vahvistaa perusoikeuskirjan noudattamisen sisällyttämällä säädökseen vakiomuotoisen johdanto-osan kappaleen muttei selitä siihen johtaneita syitä.

– Toisaalta säännön tarkoituksena – kuten perusoikeuksien sisällyttämisellä vaikutustenarviointiin – on vahvistaa sisäisen valvonnan tehokkuutta. Asiasta vastaavan yksikön velvoite laatia perusteluosan luonnokseen tiivistelmä, joka liittyy perusoikeuksien noudattamiseen, muistuttaa näistä kysymyksistä ja tarjoaa paremman perustan viralliselle oikeudelliselle tarkastelulle sisäisellä lausuntokierroksella. Oikeudellisen yksikön on kiinnitettävä erityishuomiota perusteluosan tähän kohtaan ja annettava kaikki tarvittava apu sen lopullisessa muotoilussa.

---

[10] Tämä artikla vastaa Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen II-112 artiklaa.

V Komissaarien ryhmän toteuttama perusoikeuksien noudattamista koskevan sisäisen valvonnan seuranta

25. Vaikka perusoikeuskirjan noudattamisen sisäisestä valvonnasta vastaavat pääasiassa yksiköt, on kuitenkin tärkeää, että komission jäsenet ja erityisesti perusoikeuksia, syrjinnän torjumista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia käsittelevä ryhmä seuraavat tiiviisti toimintaa ja tärkeimpiä tuloksia. Oikeudellinen yksikkö tiedottaa säännöllisesti komissaarien ryhmälle tärkeistä tapauksista, joissa perusoikeuksien noudattamiseen on kohdistettu sisäistä valvontaa. Kun kyseessä ovat erityiset lainsäädäntöaloitteet, jotka edellyttävät useiden vastakkaisten perusoikeuksien tarkkaa tasapainottamista, ryhmä voi muotoilla poliittisia suuntaviivoja perusoikeuskirjan määräysten jättämän harkintavallan rajoissa.

26. Oikeudellisen yksikön yhdessä oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosaston sekä pääsihteeristön kanssa laatima sisäistä valvontaa koskeva yleiskatsaus esitetään ryhmälle vuonna 2007, ja siihen liitetään tarvittaessa ehdotuksia, joiden tarkoituksena on muuttaa tai täydentää nykyistä menetelmää saatujen kokemusten perusteella. Lisäksi perusoikeusviraston aloitettua toimintansa – todennäköisesti tammikuussa 2007 – on mahdollista hyödyntää tämän menetelmän puitteissa sen työtä ja toimia; perusoikeusvirasto täydentää Wienissä toimivan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toimintaa.

VI Perusoikeuksien noudattamisen seuranta lainsäätäjän työssä

27. Komissio vastuu perustamissopimusten ja näin ollen perusoikeuksien valvojana ei pääty siihen, kun se on jättänyt ehdotuksen lainsäätäjälle.

28. Komissio ja erityisesti komissaarien ryhmä seuraavat myös molempien lainsäätäjien toimintaa perusoikeuksien noudattamisen kannalta, etenkin kun kyseessä ovat näiden oikeuksien suhteen erityisen arkaluontoiset asiakirjat tai kun lainsäädäntö-menettelyssä on noussut esiin näihin oikeuksiin liittyviä kysymyksiä. Komissio puolustaa lainsäädäntöehdotuksissaan vahvistettua perusoikeuksien suojan tasoa ja torjuu lainsäätäjän perustelemattomat pyrkimykset heikentää sitä.

29. Viime vaiheessa komissiolla on oikeus – tapauskohtaisen poliittisen tarkastelun perusteella – nostaa perusoikeuksien loukkaamiseen perustuva kumoamiskanne, jos se katsoo, että oikeuksia on loukattu ja hyväksyttyä säädöstä on mahdotonta pitää perusoikeuksien mukaisena.

VII Perusoikeuksia koskevan sisäisen valvonnan julkisuudesta

30. Komission lainsäädäntöehdotuksiin kohdistuvasta perusoikeuksien noudattamisen sisäisestä valvonnasta on tiedotettava asianmukaisesti *Euroopan kansalaisille.*

31. Tällaisella julkistamisella on kolme tavoitetta:

- Komissio tekee tunnetuksi pyrkimyksensä noudattaa perusoikeuksia, mikä vahvistaa sen aloitteiden luotettavuutta.

- Julkistamisella edistetään myös käsitystä perusoikeuskirjasta kansalaisten yhteisiin arvoihin perustuvan eurooppalaisen identiteetin tärkeänä muokkaajana.

– Kansalaisille tiedottamisella kannustetaan lisäksi kansalaisia ja kansalaisyhteiskuntaa korostamaan perusoikeuksiaan komission järjestämissä kuulemisissa; tämä vuorostaan edistää näiden oikeuksien parempaa ja vankempaa huomioon ottamista unionin politiikassa.

32. Tähän liittyvästä komission toiminnasta tiedotetaan kolmella tasolla:

– Tällä tiedonannolla tiedotetaan muille toimielimille ja yleisölle sisäisestä valvonnasta, joka koskee perusoikeuksien noudattamista komission lainsäädäntöehdotuksissa.

– Vaikutustenarviointia koskevien asiakirjojen julkisuus ja säädösten perusteluosaan sisältyvä perusoikeuksia käsittelevä osa tarjoavat muille toimielimille ja yleisölle mahdollisuuden seurata konkreettisesti lainsäädäntö-aloitteiden valvontaa suhteessa perusoikeuskirjaan.

– Aina kun komissio kuulee asiaan liittyviä sidosryhmiä, kansalaisyhteiskuntaa ja suurta yleisöä aloitteita laatiessaan – ja varsinkin vaikutustenarvioinnin yhteydessä –, se kiinnittää huomiota perusoikeuksiin ja niiden noudattamiseksi suorittamaansa sisäiseen valvontaan kehottamalla kuulemiseen osallistuvia tahoja korostamaan perusoikeuksiaan. Tämä lähestymistapa on olennaisen tärkeä, jotta voidaan taata täydellinen ja tasapuolinen vaikutustenarviointi ja edistää todellista perusoikeuksia korostavaa ajattelutapaa Euroopan unionissa.